

Deklaracija iz Pize

o kreiranju politike resursa sive literature

May 16, 2014

Uvod

Organizacije, vlade i industrija stvaraju čitavo bogatstvo znanja i informacija koje pokrivaju široki spektar tema i profesionalnih oblasti koje nisu kontrolisane od strane komercijalnih izdavača. Ove publikacije, podaci i drugi materijali poznati kao siva literatura predstavljaju osnovni izvor informacija u naučnoj komunikaciji, istraživanju, kao i u kreiranju politike u poslovnom okruženju, industriji, profesionalnoj praksi i civilnom društvu. Siva literatura se smatra ključnim izvorom dokaza, argumenata, inovacija i razumevanja u mnogim disciplinama, uključujući nauku, inženjering, zdravstvo, društvene nauke, obrazovanje, umetnost i humanističke nauke.

Siva literatura, između ostalog, obuhvata sledeće tipove dokumenata u štampanom ili digitalnom formatu: istraživačke i tehničke izveštaje, brifinge i prikaze, evaluacije, radna dokumenta, konferencijske radove, teze, i multimedijalne sadržaje, koji predstavljaju važan i dragocen deo istraživanja i informacija.

Da bi se ostvarile sve pogodnosti istraživanja i informacija za naučni rad, civilno društvo, obrazovanje i privredu, mi, potpisnici ove deklaracije, pozivamo vlade, akademike i sve zainteresovane da utiču na širenje svesti o ulozi i vrednosti sive literature, a posebno na njen značaj vezan za otvoreni pristup istraživanju, nauci, inovacijama, politici zasnovanoj na činjenicama i transferu znanja.

Da bi se ostvarile sve koristi sive literature za lokalne, nacionalne i globalnu zajednicu mi pozivamo i ohrabrujemo sledeće:

Organizacija

1. Veća posvećenost vlada i organizacija otvorenom pristupu.
2. Intenzivnija saradnja i koordinacija među organizacijama uključenim u proizvodnju, korišćenje, prikupljanje i upravljanje sivom literaturom.
3. Korišćenje trajnih identifikatora i otvorenih standarda za sivu literaturu.

Istraživanje/Obrazovanje

4. Novi oblici priznanja i nagrada za kvalitetne publikacije sive literature od strane vlada, univerziteta i drugih institucija.

Deklaracija iz Pize

o kreiranju politike resursa sive literature

May 16, 2014

5. Poboljšani standardi u proizvodnji i bibliografskoj kontroli sive literature.
6. Razvoj i primena interoperabilnih standarda u upravljanju sivom literaturom.
7. Izrada vodiča za dobru praksu u proizvodnji, širenju i evaluaciji sive literature.

Pravo

8. Promene zakona o obaveznom primerku i autorskim pravima u cilju unapređenja mogućnosti biblioteka, službi za prikupljanje podataka i obrazovnih institucija i programa da prikupe i pruže pristup svojoj literaturi, posebno nekomercijalnim materijalima od javnog značaja.
9. Rešavanje pravnih prepreka prilikom diseminacije sive literature.
10. Dalji koraci u licenciranju sadržaja sive literature za komercijalne i nekomercijalne svrhe.

Finansije/Održivost

11. Identifikovanje dostupnih izvora finansiranja za istraživanja u oblasti sive literature.
12. Povećanje podrške za nabavnu politiku i dugoročno čuvanje sive literature.
13. Povećanje ulaganja u infrastrukturu i nove tehnologije za pristup i korišćenje sive literature u štampanom i digitalnom obliku.

Tehnički aspekt

14. Strategije za borbu protiv neupotrebljivosti linkova i poboljšanje stabilnosti i dostupnosti onlajn sadržaja.
15. Sistemi za povezivanje podataka i drugog netekstualnog sadržaja sa njihovim nadnaslovnim publikacijama sive literature zajedno sa interoperativnim standardima za distribuciju sive literature.

Preveli: D. Savić i S. Ćirković